

Délután hat és hét között

Délután hat és hét között megyek az utcán. A járda a lábam alatt majdnem fekete, télies. Bundát hordok még. Köröttem is prémekeket, télikabátokat látni. Egyszerre meg kell állapodnom – a lábam gyökeret ver, a szájam tátva marad –, mert olyan kép tárul elém, melyre nem számítottam.

Amint haladok fölfelé, szemben a tág égbolttal, a Dunával, a palotákkal, valami ravasz és andalítóan furcsa világítást veszek észre, mely hirtelen megváltoztatja az utca egész arculatát és hangulatát. Néhány pillanatig úgy rémlik, hogy valahova máshova kerültem, talán egy színpadra, melyet titkon eldugott fényszóró ragyog be láthatatlan sugárkévéivel. A nap már leáldozott. Ott van a Duna mögött, a hidak mögött, messze. De visszaháruló fénye megvilágítja a nyugati égboltot, melyen nehéz fellegek lógnak, kócosak, vemhesek, duzzadtak, mint a vizestömlők.

Az ég most zöld, fűzöld, pázsitzöld, lágyan almazöld. Lassan sötétedik. Gyulladoznak a lámpák, a villamosok, a boltok lámpái, a sárga tűz feleselni kezd a derengéssel, aztán a hirdetések lángbetűi is feltündökölnek itt-ott, kígyóznak és ugrálnak a falakon, a háztetőkön, s az egész egyetlen tündéri színjátékká olvad. Egy kis szél sétál erre, s a víz szagát hozza, az ibolya enyhén párologó illatát, a csordultig megtelt fellegek szagát, és én tudom, hogy ebben a pillanatban vonul közénk észrevétlenül a nagyvárosi tavasz.

Mit akarsz egyebet? Mi nem ismerkedhetünk a televénnyel, kövek közé zárva nincs rétünk és kertünk, be kell érnünk azzal, amink van. Nézd, az ég fölötted oly zöld és tarka, mint a virágos mező. Az utcán pedig puhaság ömlik el, édes bágyadtság és lankadt meghittség, akár a szobában. Természetanyánk kebele úgy piheg, hogy majdnem szétrepeszti aszfaltfűzőjét.

Utcai jelenet Gross Dezső zuglói sütödéje előtt
1931
MNM Történeti Fényképtár
Kinszki Imre felvétele

*„Az utcán pedig puhaság ömlik el, édes bágyadtság
és lankadt meghittség, akár a szobában.”*

Kinyílt az idő. Ez a nagyralátó reménységek és oktalan várakozások ujjongó perce, emlék a legrégebb gyermekkorból és üzenet a legtávolabbi jövőnek. Nálam minden esztendőben ilyenkor jelentkezik, délután hat és hét között, az utcán. Azt érzem, hogy minden lehetséges. Azt érzem, hogy minden szép.

Gyönyörű is ez a sok minden: a járókelők szeszélyes összevisszasága, az ismeretlenek, akik máról holnapra ismerőssé, barátokká és szeretőkké lehetnek, a tárgyak, az áruk a kirakatokban, az ételek, a sonkák és a fűgék halma, a nyakkendők kolibriszíne, ez a piros meg ez a kék, meg ez a lila, mely ide-oda száll és csicsereg, mint a madár a kalitkában, a fények, a hirdetőtüzek csillagai, s a könyvek, melyek megtanítanak majd bennünket olyasmire, amit eddig még nem tudtunk, és szigorú, rejtélyes zártságukban talán boldogságunk hétpecsétes titkát őrzik. Jaj, élni, élni, megismerni minden embert, szívünkre ölelni minden tárgyat, végigízlelni minden ételt, felkötni, megpróbálni minden nyakkendőt, imádni minden fényt, elolvasni minden könyvet, bírni és szeretni az egész világot.

Egy sötét és kétségbeesett tél után, amikor szárnyaid megtépázták és lenyesték, dalolj lelkem, és röpj.

(*Pesti Hírlap*, 1934. április 8. – *S*, 184–185. old.)